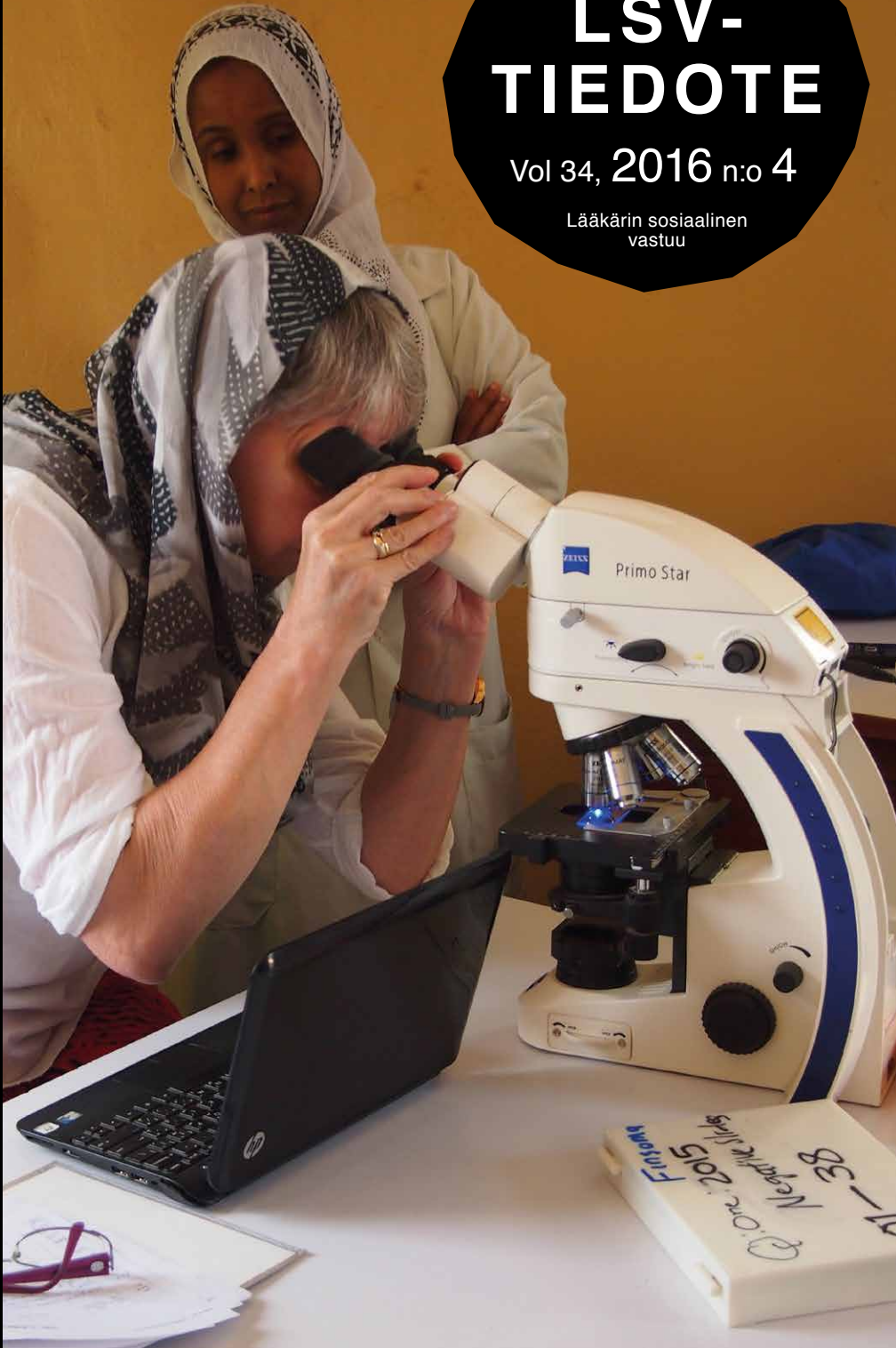

LSV- TIEDOTE

Vol 34, 2016 n:o 4

Lääkärin sosiaalinen
vastuu

- 3 Puheenjohtajalta
- 4 Rauhantyö: Rauhanliikettä tarvitaan vahvistamaan kyberrauhaa
- 6 Rauhantyö: Parisataa kiloja oppikirjoja Pohjois-Koreaan
- 8 Kolumni: Uusien jäsenten rekrytointi vaatii katsetta sisään- ja ulospäin
- 10 Kehitysyhteistyö: Somaliassa tavoitellaan standardoitua laboratoriota
- 12 Kehitysyhteistyö: Nepalin mielenterveyshanke puolivälissä
- 14 Rauhantyö: Moskovan GULAG-museo muistuttaa lääkrivainoista
- 15 Koulutus: Global Health -maisteriksi Tampereen yliopistossa

TULEVAT TAPAHTUMAT

LSV:n vuosikokous
26.11.2016

Nuclear Café
14.12. klo 18, Café Mascot,
Neljäs linja 2.
Keskustelaan ydinaseista
populaarimediassa.

Helsingin Lääkäripäivät
11.–13.1.2017

Sote – paneelikeskustelu
muiden järjestöjen kanssa 24.1.
– seuraa tiedotustamme
netissä ja Facebookissa

Tampereen lääkäripäivät
22.–24.3.2017

HEI ME KIELLETÄN YDINASEET

Juuri tänä aamuna maailma näyttää ahdistavalta paikalta ja moni ystäväni toivoisi voivansa kaivautua hankkeen talviunille seuraaviksi neljäksi vuodeksi. Trumpin valinta Yhdysvaltain presidentiksi lisää turvallisuuspolitiikan arvaamattomuutta ja maailman epävakautta. Yhdysvaltain ydinasekoodit päätyvät miehelle, joka muutama kuukausi sitten ihmetteli julkisesti, että miksipä ydinaseita ei voisi käyttää.

Nämä vaalit osoittavat jälleen kerran, etteivät ydinaseet ole turvassa edes perinteisten, vakaiden suurvaltojen hallussa, saati sitten Intian, Pakistanin tai Pohjois-Korean hallinnassa.

Ydinaseriisunnassa on kuitenkin juuri nyt myös paljon toivoa. YK:ssa on meneillään voimakas prosessi ydinaseiden kieltämiseksi. Tähtäimessä on kansainvälinen sopimus, joka julistaa ydinaseiden valmistuksen, hallussapidon, käytön ja niillä uhkaamisen kaikissa olosuhteissa laittomaksi.

YK:n yleiskokouksen 1. komitea päätti pari viikkoa sitten, että ensi keväänä aloitetaan neuvottelut ydinaseet kieltävän sopimuksen aikaansaamiseksi. Aloite sai taakseen valtavan enemmistön jäsenmaista: 123 valtiota äänesti puolesta, 38 vastaan ja 16 (mukaan lukien Suomi) pidättäytyi.

Suomi on tässä hyvin oudossa seurassa. Jopa ydinasevaltioista Kiina äänesti tyhjää ja Pohjois-Korea neuvotteluiden puolesta. Kovasta painostuksesta huolimatta myös Nato-maa Hollanti äänesti tyhjää. EU:ssa Ruotsi, Itävalta ja Irlanti tukivat aloitetta. Suomi oli siis ainoa sotilaallisesti sitoutumaton EU-maa, joka ei kannattanut neuvotteluja ydinaseiden kieltämiseksi.

Ydinaseiden asenne kieltosopimusneuvotteluihin oli kiinnostava. Toisaalta ne vastustivat sopimusta jyrkästi ja painostivat liittolaisiaan voimakkaasti olemaan tukematta aloitetta, toisaalta ne sanoivat, ettei tällaisella sopimuksella tule olemaan mitään merkitystä.

Nato esitti, että kieltosopimuksen allekirjoituksesta seuraisi sen jäsenmaille ja liittolaisille luopuminen Yhdysvaltojen tarjoamasta ydinaseturvasta, ja tämä tuhoaisi Yhdysvaltojen laajennetun kauhun tasapainon perustan. Mutta tähän juuri onkin tavoite – lopettaa hengenvaarallinen kauhun tasapaino ja hävittää ydinaseet!

Nyt kyynikko tietysti kysyy, mitä merkitystä on ydinaseet kieltävällä sopimuksella, jos ydinasevallat eivät siihen liity. Ydinasevaltioiden voimakas kampanja puhuu kyllä sen puolesta, että ne näkevät sopimuksen uhkana itselleen. Venäjä puolusti raivokkaasti näkemystään, että sillä on täysin laillinen oikeus pitää ydinaseita.

Aikaisemmin on kielletty kemialliset ja biologiset aseet, ja kokemus on osoittanut, että tällaiset sopimukset vaikuttavat kaikkien maiden toimintaan. Jos kemialliset aseet eivät olisi olleet laittomia, niitä tuskin olisi saatu hävitettyä Syyriasta.

Samoin maamiinat kieltävään sopimukseen on vuosien varrella liittynyt yhä useampia valtiota, Suomi mukaan lukien. Kansainvälisellä maineellakin on maille merkitystä.

Lisäksi ydinaseiden julistaminen laittomiksi auttaa myös ydinasevaltioiden kansalaisliikkeitä toimimaan niitä vastaan. Lopullinen ydinaseriisunta on toki mahdollista vain näiden maiden oman toiminnan kautta. Hallitukset tuskin vapaaehtoisesti lähtevät asearsenaalejaan purkamaan, mutta nekin ovat riippuvaisia kansalaistensa tuesta.

Jo nyt selvä enemmistö myös ydinasevaltojen kansalaisista toivoo aseidenriisuntaa. Siksi ydinasevaltiot ovat syystäkin huolissaan tilanteesta, jossa niiden kansalaiset lähtisivät selkeästi vaatimaan hallituksiaan luopumaan näistä laittomiksi julistetuista aseista.

Tietenkään ydinaseriisunta ei tule olemaan helppo tehtävä senkään jälkeen, kun ydinaseet on julistettu laittomiksi. Tällainen sopimus antaa kuitenkin kansainväliselle yhteisölle ja ydinaseiden kansalaisille paremmat eväät vaatia tämän ydinhulluuden lopettamista.

Kati Juva

Konferenssin teema oli 'Disarm - For a Climate of Peace'. Kuvassa suomalaisten delegaatio konferenssipaikan, Berliinin teknillisen yliopiston, edustalla. Kuva: Tuuli Vuori

RAUHANTYÖ

RAUHANLIIKETTÄ TARVITAAN VAHVISTAMAAN KYBERRAUHAA

Verkkosota voi lamaannuttaa kokonaisen valtion ilman perinteisten aseiden käyttöä.

Rauhanliike on menettänyt vaikutusvaltaansa siitä huolimatta, että maailma kaipaa rauhaa ehkä enemmän kuin koskaan.

Näin karuja pohdintoja käytiin International Peace Bureauun maailmankonferenssissa syys-lokakuun vaihteessa Berliinissä. LSV:tä edustivat Salla Nazarenko ja Ilkka Taipale. IPB:n konferenssi kokosi yli 700 rauhanaktivistia eri puolilta maailmaa. Konferenssin teema oli Action Agenda to Disarm – for a Climate and Culture of Peace.

Konferenssin kymmenissä isommissa ja pienemmissä oheisessioissa pohdittiin mm. Euroopan uutta turvallisuusarkkitehtuuria, ydinaseriisuntaa, dialogia Venäjän kanssa sekä ennen kaikkea rauhanliikkeen tulevaisuutta.

Moni puhuja koki, että siinä missä 2000-luvun alussa rauhanliikkeellä oli vaikutusvaltaa, se on tämän päivän kriiseissä kadonnut. Brexit, pakolaisiin kohdistuvan solidaarisuuden puute ja muukalaisviha, jopa fasismi riepotelevat Eurooppaa.

KYBERSOTA ON HILJAISTA

Konferenssin valtavasta tarjonnasta itseäni teki vaikutuksen kyberrauhaan keskittyvä sessio, jonka veti saksalaisten IT-tutkijoiden ja insinöörien rauhanjärjestö.

Saksalaisiantuntijoiden mukaan kybersota on erityisen vaarallista siksi, että nykyaikainen tiedusteluteknologia tekee mahdolliseksi sen, että kaikki kybersodankäynti ja sen suunnittelu tapahtuu salaa suurelta yleisöltä. Sen vastapainoksi tarvittaisiin voimakasta kyberrauhanliikettä.

Snowdenin ja muiden paljastukset ovat osoittaneet, että verkkotiedustelu on valtavan laajaa ja mikä tahansa tietokonejärjestelmä on potentiaalinen kybertiedustelun ja -iskun uhri. Tietokoneemme eivät ole riittävän suojattuja siitä yksinkertaisesta syystä, että internet järjestelmänä vaatii tiedon kulke- mista sisään ja ulos erilaisista porteista.

Saadaksemme tietoa päädyimme väistämättä sitä myös jakamaan.

Kyberrauhaluennon pitänyt bremeriläinen Stefan Hügen vertasi turvajärjestelmien suunnittelijoita shakinpelaajiin: he joutuvat koko ajan ennakoimaan vastustajan liikkeitä. Vastustajilla on päättymätön mielikuvitus ja yhä monimutkaisempia ohjelmia ja järjestelmiä käytössään.

Kyberriskit ovat todellisia. Ne mahdollistavat vakoilun ja disinformaation lisäksi kokonaisten valtioiden lamauttamisen ilman perinteisten aseiden käyttöä.

Rauhanliikkeen tulevaisuuteen tulisikin liittyä ajatus kyberrauhasta ja uuden teknologian aktiivisesta käytöstä rauhanomaisiin tarkoituksiin.

Salla Nazarenko

UUSIEN JÄSENTEN REKRYTOINTI VAATII KATSETTA SISÄÄN- JA ULOSPÄIN

Yhdistykset joutuvat kilpailemaan ihmisten vapaa-ajasta yhä lujemmin. Jokaisen on syytä terävöittää oma kilpailuvalttinsa.

Maailma on muuttunut niiden 30 vuoden aikana, kun LSV on ollut olemassa. Niin meidän kuin muidenkin järjestöjen on määrävällein pysäyttävä pohtimaan olemassaoloamme ja sen muotoja. Aika haastaa. Some on merkittävä vaikutus- ja keskustelukanava ainakin nuorten keskuudessa. Puhuvat päät luontosalissa eivät välttämättä houkuta enää uusia sukupolvia.

Yhdistykset yrittävät usein rekrytoida uusia jäseniä melkein paniikissa. Mukana olevien määrä ei ole kasvanut, aktiivitoimijat ovat pysyneet jopa vuosikymmeniä samoina ja uusien ihmisten mukaantulo on syystä tai toisesta tyrehtynyt.

Uusien jäsenten hankinta saattaa olla äärimmäisen tärkeä kysymys, vaikka toisinaan törmää myös tilanteisiin, joissa yhdistyksen toiminnan alkuperäinen tarkoitus ei enää kosketa kohderyhmää. Silloin on myös luonnollista, että yhdistystoiminta hiipuu toimijoidensa mukana. Tämä kuuluu vapaan kansalaistoiminnan luonteeseen.

Toisaalta voi törmätä myös tilanteeseen, jossa yhdistyksen alkuperäiselle tarkoitukselle on erittäin paljon tilausta, mutta käytännön toimintaan on hankalaa saada uusia kasvoja mukaan. Silloin yhdistyksessä on syytä aloittaa keskustelu siitä, mikä on toiminnan tarkoitus, miten se näkyy ulospäin ja ennen kaikkea, miten toiminta palvelee jäseniä ja kohderyhmää.

MILTÄ YHTEISÖ NÄYTTÄÄ?

Yhdistyksissä pitkään toimineille syntyy kollektiivinen näkemys siitä, mihin toimintaa suunnataan, millä tavalla tätä suuntausta tehdään ja mitkä ovat ne yhteiset arvot, joihin toiminta pohjaa. Tätä kutsutaan kollektiiviseksi identiteetiksi.

Kollektiivinen identiteetti ja sen muodostuminen tulee nähdä työkaluna yhdistyksen toiminnan suuntaamisessa. Kollektiivinen identiteetti on eräänlaista tunnistettua yhteistä asiantuntijuutta, joka koostuu aktiivitoimijoiden asiantuntijuudesta sekä sen muotoilusta yhdeksi kokonaisuudeksi.

Kollektiivisen identiteetin kautta yhdistysten aktiivien keskuudesta pystytään tunnistamaan erilaisia asiantuntijuuden muotoja, joita toiminnassa voidaan hyödyntää. Näitä ovat esimerkiksi viestintäosaaminen, kontaktit, tietotekninen osaaminen ja niin edelleen.

Kollektiivista identiteettiä muotoillessa tulee pohtia, miten yhteinen asiantuntijuus näkyy ulospäin. Nähdäänkö yhteisö tiukkana ja sisäänpäin lämpenevänä vai ulospäin suuntautuneena?

TERÄVÄT TUNTOSARVET PYSTYYN

Uusien jäsenten rekrytointi on prosessi, joka kannattaa suunnitella tarkasti ajan kanssa. Suunnittelu on hyvä aloittaa määrittelemällä kohderyhmä ja pohtimalla yhdessä, millä

tavalla yhdistyksen toiminta ja arvot puhuttelevat kohderyhmää. Voidaan puhua yhdistyksen tuntosarvista, joilla tunnustellaan jatkuvasti kentän muutosta ja polttavimpia puheenaiheita.

Mitkä ovat ne ongelmat, jotka esimerkiksi nuoria lääkäreitä arjessa puhuttavat ja millä keinoilla yhdistys niihin pyrkii vastaamaan? Mikä on yhdistyksen näkyvyys kohderyhmän arjessa ja voitaisiinko näkyvyyttä parantaa esimerkiksi suuntaamalla toimintaa jollekin uudelle alueelle?

On hyvä miettiä myös yhdistyksen käytämiä keinoja ja työkaluja. Työkaluja ja toimintatapoja tulee arvioida jatkuvasti, jotta ongelmakohtia voidaan tunnistaa sen sijaan, että tunnustetaan asioita, jotka jo toimivat. Yksi-puolinen analyysi hyvin toimivista asioista johtaa usein siihen, että yhdistykset eivät luovu vanhoista toimintatavoistaan, vaikka uusia tapoja samalla otettaisiin käyttöön.

UUSI YMPÄRISTÖ VAATII UUDET TAVAT

Tarve rekrytoinnille ja muutokselle lähtee aina yhdistyksestä itsestään. Ilman sisältäpäin nousevaa tarvetta ei pysyvää muutosta ole mahdollista tehdä, sillä se vaatii muutosta myös aktiiveilta. Kyse ei ole siitä, että toimintaa olisi tehty jotenkin väärin, mutta maailma muuttuu ja uudessa ympäristössä pitää toimia uudella tavalla.

Ongelmallista tästä tekee se, että nykyinen toiminnan malli on tekijöidensä muovaama.

On vaikeaa irrottautua vanhasta tavasta ja katsoa tilannetta uusin silmin.

Maailma on muuttunut paljon, mutta yhdistyspohjaisen toimimisen tapa ei ole muutoksessa kaikilta osin pysynyt mukana. Yhdistykset toimivat aivan erilaisessa toimintaympäristössä kuin kolmekymmentä vuotta sitten. Yhdistystoiminta joutuu kilpailemaan muiden vapaa-ajan viettämisen tapojen kanssa aivan eri tavalla kuin aiemmin.

Vapaa-aika itsessään on moninaistunut ja sen mahdollisuudet ovat lisääntyneet huomattavasti. Miten tähän sitten reagoidaan? Miksi lähteä yhdistyksen toimintaan mukaan, jos vaihtoehtona on elokuvissa, uimahallissa tai salilla käyminen ja kaverien kanssa kahville meneminen? Mikä on yhdistystoiminnan kilpailuvallti?

Keinoja jäsenten rekrytointiin on yhtä monia kuin järjestöjä eikä yhtä oikeaa totuutta ole olemassa. Parhaimmillaan rekrytointi on jatkuvaa toimintaa, joka on läsnä yhdistyksen arjessa, mutta samalla tulee ymmärtää, ettei se ole yhdistyksen päätehtävä tai toiminnan itseisarvo. Hyvässä yhdistyksessä onkin ymmärretty, että kaiken toiminnan tarkoitus ja kohde ovat nykyiset jäsenet.

Markus Marttunen

YTM, kansalaisyhteiskunnan asiantuntija
Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry:n järjestöpalvelut

KIRJALLISUUS:

Sidney Tarrow (1998): *Power in movement: Social movements and contentious politics*. Cambridge studies in comparative policy, Cambridge University Press

Snow et al. (1986): *Frame Alingment Processes, Micromobilization, and Movement Participation*. American Sociological Review, 51(4), 464–481.

Kari Loimu (2005): *Johda yhdistyksesi menestykseen*. WSOY, WS Bookwell Oy Juva.

Aaro Harju & Eila Ruuskanen (2016): *Onnistu muutoksessa – Järjestöjohtajan ja -kehittäjän käsikirja*. Eura Print Oy, Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry

SOMALIASSA TAVOITELLAAN STANDARDOITUA LABORATORIOTA

Tuberkuloosilaboratorion laadun parantaminen vaatii, että jokainen työntekijä kokee muutokset mielekkäiksi.

Laadun parantaminen on keskeistä työssä kuin työssä. Ilman tätä tavoitetta myös kehitysyhteistyön mielekkyys saattaa olla kyseenalaista. Ajatellaan vaikkapa koulutushanketta. Saatamme iloita, jos pystymme tilastojen valossa lisäämään lasten koulunkäyntiä yhteisössä X. Mutta onko saavutus automaattisesti hyvä? Entä jos opetuksen laatu ei nouse pohjamudista tai opettaja ei ole edes läsnä viikkokouluun? Mielekkään tuloksen saamiseksi myös opetuksen laatua pitäisi pystyä parantamaan ja valvomaan.

Ajatus soveltuu myös LSV:n tuberkuloosihankkeeseen Somaliassa. Erityisesti LSV:n Hargeisan keskuslaboratoriossa laatuun liittyvä työskä on todella suuri. Ei ole ollut aivan yksinkertaista kohentaa laboratoriotuotteiden laatua yhdessä maailman vähiten kehittyneistä maista alalla, jota ei ole käytännössä harjoitettu maassa viimeiseen 25 vuoteen.

” Ei ole ollut aivan yksinkertaista kohentaa laboratoriotuotteiden laatua yhdessä maailman vähiten kehittyneistä maista alalla, jota ei ole käytännössä harjoitettu maassa viimeiseen 25 vuoteen.

DIAGNOSTIIKAN TUKEVA SELKÄNOJA

Jatkuva laadunvalvonta on luotettavan laboratoriotyön perusedellytys. Valvonnan tulee kattaa aukottomasti mm. kaikki toimintaprosessit, käytettävien laitteiden ja reagenssien toimivuuden sekä henkilökunnan taitojen.

Toimiva laboratorio on samalla edellytys laadukkaalle diagnosoinnille ja kliiniselle potilastyölle. Suomalaisissa laboratorioissa ja terveydenhuoltopiireissä tämä saattaa tuntua itsestään selvältä, mikä on mm. korkealaatuisen koulutuksen, osaavan henkilökunnan, riittävien (?) taloudellisten resurssien ja toimivien laaduntarkkailujärjestelmien ansiota. Tosin Suomessakin jokaisen laboratorion visiona pitäisi olla jatkuva toimintojen kehittäminen ja laadun parantaminen. Somaliassa ajatus ja visio ovat samoja, mutta lähtötaso huomattavasti alhaisempi.

Tavoitteena on, että jonain päivänä Somaliassakin on laboratorio, joka täyttää kansainvälisen ISO 15189 -laatustandardin vaatimukset. Standardi määrittelee ne laatuindikaattorit, joilla valvotaan esimerkiksi näytteenottoon, kuljetukseen, säilytykseen ja kliinisten näytteiden tutkimiseen liittyviä toimenpiteitä.

Realiteetti kuitenkin on, että tavoitteen saavuttaminen edellyttää paljon resursseja ja vuosien työn. Tilannetta vaikeuttaa, että maalla ei ole omia taloudellisia resursseja, vaan tuki tulee pitkälti ulkopuolelta.

” Positiivinen palaute paikallisilta lääkäreiltä ja hoitajilta motivoi laboratorion henkilökuntaa entisestään.

MOTIVOINTIA KANNUSTAVALLA OTTEELLA

LSV:n hankeryhmä auttaa parhaansa mukaan, mutta meidänkin resurssimme ovat rajalliset. Käytännössä meidän pitäisi lähettää laboratorioasiantuntija noin vuodeksi paikan päälle, jotta asiat etenisivät lähelle edellä mainittua ISO-standardia. Samalla on kuitenkin muistettava, että paikallinen omistajuus on tärkeä asia. Laadun parantaminen vaatii, että jokainen paikallinen työntekijä pitää erilaisia parannustoimenpiteitä mielekkäinä ja omaksuu ne.

Lisäksi menestys ruokkinee itseään: Positiivinen palaute paikallisilta lääkäreiltä ja hoitajilta motivoi laboratorion henkilökuntaa entisestään. Ilman motivaatiota ja kannustusta tulokset jäänevät laihoiksi ja toiminta on kuin pakkopullan syömistä.

Hargeisan viljely-/keskuslaboratorio saa tukea myös Ugandasta, jossa sijaitsee Itä-Afrikan alueellinen referenssilaboratorio, niin sanottu ”Supranational Reference Laboratory”. Se on saanut statuksensa WHO:lta tunnustuksena korkeasta osaamisesta ja laadusta, josta todisteena kyseinen ISO-sertifikaatti.

Referenssilaboratorion tehtävä on valvoa ja tukea Itä-Afrikan maiden tuberkuloosilaboratorioita. Yhteistyö on ollut hedelmällistä LSV:n laboratoriolle. Hiljattain yksi laboratorioteknikoistamme kävi Ugandassa kahden viikon koulutuksessa.

NELJÄLLÄ ASKELEELLA PERILLE

Pyrimme kulkemaan askel askeleelta kohti ISO-sertifiointia Global Laboratory Intiativen (www.gliquality.org) mukaisesti. Tiivistettynä vaiheet voidaan kuvata näin:

Vaihe 1:

- Henkilöstön perehdyttäminen laadunhallintaan
- Keskeisimpien toimintaohjeiden laatiminen eri testeille ja laitteille
- Laitteiden huoltosopimusten suunnittelu ja toteutus
- Bioturvallisuuskoulutukset

Vaihe 2:

- Varastointi-, inventointi- ja tilausprosessien suunnittelu ja toteutus
- Tiedonhallintajärjestelmien kehittäminen

Vaihe 3:

- Vaiheiden 1 ja 2 toimenpiteiden systemaattinen huomioiminen ja valvonta
- Sisäiset auditoinnit ja arvioinnit
- Toimenpiteiden (esim. Löwenstein-Jensen-viljely) validointi yhteistyössä valvovan laboratorion (Uganda) kanssa

Vaihe 4:

- Havaittujen heikkouksien identifointi ja korjaustoimenpiteet
- Palautemekanismien käyttöönotto
- Henkilöstön jatkuva kouluttaminen ja kouluttautuminen
- Ulkoisen auditoinnin ja arvioinnin järjestäminen mahdollisten viimeisten puutteiden huomioimiseksi ennen ISO-sertifioinnin tavoittelua

Käytännössä eteneminen ei välttämättä tapahdu täysin järjestelmällisesti. Esimerkiksi Löwenstein-Jensen-viljely on jo validoitu, mutta laitteiden huoltosopimuksissa on vielä joitakin puutteita.

Toivomme, että ulkoasiainministeriö tukee toimintaamme myös jatkossa, sillä nykyinen hanke tulee päätökseensä joulukuussa 2016. Muutoin työ jää osittain kesken. Tosin paikallisille jo annettu laatuasioihin liittyvä koulutus ja opastus ovat asioita, jotka säilyvät mahdollisista rahoituskatkoksisista huolimatta.

Erkki Kumpula

CVICT:n ja terveysaseman työntekijöitä Ghadawan terveysaseman edessä.

toteutumisesta, jotta toimintaa voidaan vielä kesken hankkeen tehostaa. Ulkopuolisen silmät huomaavat mahdolliset puutteet paremmin, sillä varsinaisessa toiminnassa mukana olevilta tietyt sokeat pisteet saattavat jäädä huomaamatta. Sisäinen arviointi auttaa myös yhtenäistämään LSV:n kehy-hankkeita ja tuomaan yhdessä hankkeessa opittua muiden hankkeiden käyttöön.

Vaikka Topi ei suoranaisesti ole ollut aiemmin mukana hankkeessamme, hän on tehnyt todella perinpohjaisen katsauksen toimintaan. Hän tutustui huolellisesti hankesuunnitelmiin ja muihin dokumentteihin ja tapasi matkallaan paljon eri tahoja ja avunsaajia.

Arvioijamme näyttää saaneen kertaluonteisella tutustumisellaan hyvän yleiskuvan lisäksi otteen yksityiskohdista. Tämä on perusteellisen arvion kannalta oleellista, etenkin kun pitää mielessä arvioinnin perimmäisen tarkoituksen: löytää toteutuskelpoisia kehitysehdotuksia ja puutteita.

TERAPEUTEILLE TUKEA TYÖSSÄJAKSAMISEEN

Toimintojen jatkuvuutta ja hankkeen tunnettuutta Nepalissa voitaisiin parantaa lisäämällä yhteistyötä paikallisten järjestöjen

ja valtiollisten tahojen kanssa. Raportissa mainittiin nimeltä vielä hyödyntämättömiä yhteistyökumppaneita – tällainen neuvo on mahdollista ottaa suoraan käyttöön.

Ehdotuksissa tuli esiin myös muun muassa avunsaajaryhmiä, jotka ovat jääneet vähemmälle huomiolle sekä erittäin tärkeä huomio hankkeen palkkaamien terapeuttien työssäjaksamisesta ja työnohjauksen järjestämisestä. Näiden lisäksi raportissa esiteltiin vielä useita muitakin kehitysehdotuksia, joita käytiin läpi juuri järjestetyllä hankkeen omalla seurantamatkalla.

Ehdotuksiin on tartuttu välittömästi ja osa uudistuksista on jo suunniteltu toteutusta vaille valmiiksi. Esimerkiksi terapeuteille tullaan joulukuussa järjestämään ammatillinen kertauskurssi, jonka ohella on tarkoitus myös jakaa vaikeita tilanteita ja keskustella työssäjaksamisesta. Vastaava kurssi pidetään ensi vuonna kaksi kertaa.

Sisäisen arvioinnin sisällyttäminen tuleviin kehy-hankkeisiimme – jo budjettia suunniteltaessa – on tämän kokemuksen perusteella suositeltavaa ja kustannustehokasta. Koko hanketiimi kiittää Topia hyödyllisestä työstä!

Juho Heliste

KEHITYSYHTEISTYÖ

NEPALIN MIELENTERVEYSHANKE PUOLIVÄLISSÄ

Hankkeen ulkopuolinen arvioija toi työhön uutta, arvokasta näkökulmaa.

Nepalin mielenterveyshankkeen toinen vaihe (v. 2015–2017) on ylittänyt puolivälin ajallisen rajapyykin. LSV:ssä aktiivisesti toimiva Topi Turunen, joka ei kuulu Nepal hankeryhmään, kävi elo-syyskuun vaihteessa Nepalissa tutustumassa hankkeeseen ja kirjoitti havainnois-

taan raportin, niin sanotun järjestön sisäisen 'mid-term' -arvioinnin.

Vastaavaa arviointia ei tässä laajuudessa ole järjestöme kehitysyhteistyöhankkeissa aiemmin tehty. Hankkeelle on tässä vaiheessa hyödyllistä saada osittain ulkopuolisen henkilön arvio aktiviteeteista ja tavoitteiden

MOSKOVAN GULAG-MUSEO MUISTUTTAA LÄÄKÄRIVAINOSTA

Niin LSV kuin Suomen Lääkäriliitto ovat tänä syksynä protestoineet sairaaloihin ja terveydenhuollon henkilöstöön kohdistuvia pommituksia Syyriassa.

Lääkärejä on vainottu historiassa ennenkin. Sain tästä muistutuksen lokakuussa Moskovassa, kun vierailin GULAG-museossa osana yhdysvaltalaisen rauhanaktivistien delegaatiota.

Eräs Stalinin hirmuvainojen eriskummallisimpia kampanjoita oli niin kutsuttu ”Lääkärien tapaus” (”Delo vratšei” tai ”Doctor’s plot”). Pitkästi juutalaisvastainen kampanja alkoi Stalinin viimeisinä elinvuosina 1952–1953. Kampanjassa useita korkeissa viroissa toimineita lääkäreitä alettiin syyttää salaliitoista ja neuvostojohtajien murhasta.

Tähän sekoittui hyvin nopeasti antisemitismia; lääkäreiden, joista monet olivat juutalaisia, ajateltiin olevan osa suurempaa sionistista salaliittoa. Onnekkaimmat saivat potkut, huono-onnisimpien kohtalo oli vankileiri, kidutus tai kuolema. Myös Stalinin henkilökohtainen lääkäri Miron Vovsi joutui kampanjan kohteeksi. Kampanja päättyi pian Stalinin kuolemaan.

Diktaattorin kuolemaa edeltävää ilmapiiriä kuvaa hyvin myös GULAG-museossa kuvailtu tarina, että Stalinin saatua massiivisen aivoinfarktin maaliskuussa 1953, häneen ei käytännössä uskallettu koskea. Lääkärit pelkäsivät joutuvansa syytteeseen salaliitosta ja murhasta.

Salla Nazarenko

” Kampanjassa useita korkeissa viroissa toimineita lääkäreitä alettiin syyttää salaliitoista ja neuvostojohtajien murhasta.

GLOBAL HEALTH -MAISTERIKSI TAMPEREEN YLIOPISTOSSA

Lääkäri, hoitaja, proviisori tai vastaava terveysalan ammattilainen voi saada jatkokoulutusta globaaliterveydestä nyt myös Suomessa. **Master’s Programme in Public and Global Health** kattaa kaksi tärkeää aluetta, joista jokaisella kansallisessa ja kansainvälisessä tehtävässä toimivalla terveysalan ammattilaisella on tänä päivänä oltava tietoa ja taitoa.

Ohjelmassa on niin sanottuja perinteisiä kansanterveyden osa-alueita: epidemiologia, terveyden edistäminen, terveystaloustiede, sosiaali- ja terveysjärjestelmät, biostatistiikka ja laadulliset tutkimusmenetelmät. Globaali näkökulma integroidaan näihin.

Varsinaisia Global Health -kurseja ovat mm.

- Global dynamics influencing health
- Environment, technology and health
- Gender and wellbeing in the global North and South
- Poverty in the World: Hunger, Disparities and Action
- Migration and health
- Child and adolescent health and wellbeing in the global South and North.

Global Healthin – jolle ei ole keksitty hyvää suomennosta – näkökulma on yhteiskuntatieteellinen. Esimerkiksi lasten ravitsemuksen ongelmille tai malarian jatkuvalle yleisyydelle etsitään selityksiä vallitsevista poliittisista ja talouden ideologioista, vallankäytöstä ja terveyteen liittyvästä hallinnosta, globaalista ja alueellisesta. Global Health ei siis tarkoita epidemiologiaa maailman tasolla, kliinistä lääketiedettä tai sairauksia kehitysmaissa.

Koulutus saattaa vaikuttaa teoreettiselta ja etäiseltä, mutta sitä se ei ole. Siinä havahdutaan näkemään, että terveyteen vaikuttavat ennen kaikkea muut tekijät kuin sairaanhoito ja että näihin tekijöihin VOI työssään

vaikuttaa. Käytännön esimerkein valotetaan keinoja onnistua yhteistyössä muiden ammattiryhmien kanssa.

Kolmen kuukauden harjoittelu joko Suomessa, muualla maailmassa tai kansainvälisessä järjestössä on osa kahden vuoden opintoja ja siihen voi yhdistää gradun tekemisen. Opin ja referenssien lisäksi näin voi saada jalan oven väliin työpaikkaan.

Kansainvälisessä koulutuksessa on tietenkin kansainvälisiä opiskelijoita. Maamme johto on päättänyt vaatia muualta kuin EU/ETA-maista tulevilta maksun, joka meidän ohjelmassamme on 20 000 euroa, ja elämisen kulut ilman opinto- tai muita tukia. Tämä on erittäin lyhytnäköistä mm. kansainvälistymisemme kannalta. Onneksi Tampereen yliopisto on varautunut usein stipendein.

Hakuaika alkaa joulukuun alussa 2016.

Katso lisätietoja:

<http://www.uta.fi/hes/en/studies/master.html>
ja www.uta.fi/globalhealth/

Huomaa myös, että **Global Health and Development -professori tai apulaisprofessori on nyt haettavana Tampereella 1.1.2017** aloittavassa yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa, jonne siirtyvät myös Global Health and Development sekä terveytieteet: katso www.uta.fi/globalhealth.

Anneli Milén, professori m.a.,
Global Health and Development

LSV KYSYY ASiantuntijoilta SOTE-UUDISTUKSESTA

Suomessa on parhaillaan menossa laaja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jonka tavoitteiksi on asetettu kansalaisten tasa-arvoisuus terveyspalveluissa, terveys- ja sosiaalipalveluiden sekä perus- ja erikoissairaanhoidon integraatio ja jatkuvasti kasvavien sote-menojen hallinta.

Uudistuksen valmistelussa on ollut lukuisia käännteitä. Niin terveydenhuollon henkilöstö kuin kansalaisetkin ovat hämmentyneitä ja huolestuneita uudistuksen tulevaisuudesta ja vaikutuksesta sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmäämme.

Järjestömme yksi tehtävä on lisätä lääkäreiden tietämystä ja vastuunkantoa ihmisyhteisöjen terveyden ja eloonjäämisen edellytyksistä. Siksi haluamme nostaa esille hankkeen sekä hyviä että huolta herättäviä puolia ja lisätä jäsentemme ja kansalaisten tietoisuutta uudistuksesta. Siksi kysymme asiantuntijoilta:

Mitä hyvää (1) näet nyt kaavailussa sote-uudistuksessa, entä mikä huolestuttaa (2)?

Vastauksia pääset lukemaan nettisivuiltamme www.lsv.fi ja kommentoimaan järjestömme Facebook-ryhmässä.

LIITY MUKAAN!

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
LÄKARES SOCIALA ANSVAR